

Duben 2009

V měsíci dubnu se ve více než sto zemích po celém světě slaví Světový den knihy a autorských práv. 23. duben je dnem zaměřeným na propagaci knih a čtení a stává se oslavou nejen knihoven, ale i vydavatelů a čtenářů. Věřím, že řada milovníků knih, podobně jako já, nemusí čekat na jediný den v roce a četbou oslavuje knihu stále. Přesto Vás spolu s knihovnicemi Památníku pozvu na malou oslavu v podobě workshopu sukázkou

- » Editorial
- » Nejbližší akce a výstavy
- » Dubnová literární výročí
- » Z našich publikací
- » Babky na divoko
- » Knihovna Muzea Brněnska
- » Tři otázky pro Hanu Pražákovou
- » František Křelina

katalogizace a také k nahlédnutí do „kuchyně“ Knihovny Muzea Brněnska v článku Petry Křivové. Věra Vymazalová doporučuje text plný cestování, lidských osudů a legrace. Dubnová literární výročí se tentokrát zaměřila na dva protipóly. Na jedné straně blahopřání k osmdesátinám známému a oblíbenému autorovi Milanu Kunderovi, kterému právě ve Francii vyšla nová sbírka esejů pod

názvem Une Rencontre; na straně druhé vzpomínka na nepříliš známého moravského spisovatele Rudolfa Kassnera.

Jsem velmi ráda, že na 3 otázky pro... právě v tomto měsíci odpověděla autorka oslovující především děti a mládež, spisovatelka Hana Pražáková.

Všem čtenářům Literky krásné a slunečné jarní dny přeje

Vaše

Romana Macháčková

Verše měsíce

d u b n a

Milan Kundera

Piha

Nádherná piha
po tváři ti pluje!
Ach ne, ach ne...
To tvoje krása
zlatý talíř
nad krám vyvěšuje.

Některá (nejen) literární výročí měsíce dubna 2009

1. 4. 1929

se v Brně v rodině hudebního pedagoga Ludvíka Kundery narodil spisovatel Milan Kundera (Žert; Nesnesitelná lehkost bytí). Roku 1952 ukončil studium na FAMU v Praze a následně na akademii vyučoval světovou literaturu. Jako vysokoškolský profesor působil také ve Francii (Rennes, Paříž), kde od roku 1974 žije. Ve svých románech si klade otázku, nakolik může jedinec svobodnou volbou ovlivnit svůj život a do jaké míry je lidský osud utvářen náhodou či vnějšími okolnostmi. Kromě románů je také autorem mnoha povídek, básní, divadelních her a esejů. Jeho dílo bylo oceněno řadou cen a vyznamenání u nás i v zahraničí.

1. 4. 1959

Zemřel v Siders moravský spisovatel Rudolf Kassner. Autor reflexivních próz vycházejících z koncepcí a pojmů kierkegaardovských a nietzscheovských a esejů o problematice lidství, morálky a umění (*Mystika, umělci a život; 19. století, výraz a velikost*) se narodil 11. 9. 1873 ve Velkých Pavlovicích. Studoval ve Vídni a v Berlíně filologii, latinu a filozofii, procestoval několik kontinentů, po druhé světové válce žil ve Švýcarsku. Přátelil se s R. M. Rilke.

Nejbližší akce a výstavy Památníku písemnictví na Moravě

29. dubna ve 14.00 hodin, přednáška Brněnské motivy v Hrabalových prózách 70. let.

Přednáška Mgr. Andrey Vítové, kurátorky výstavy Bohumil Hrabal. Brněnské návraty. Následovat bude komentovaná prohlídka výstavy.

23. dubna v 16.00 hodin, workshop Knihovny Muzea Brněnska.

Ke Světovému dni knihy pořádá Památník workshop s ukázkou katalogizace různých typů dokumentů s možností vyzkoušet si knihovnickou práci. Součástí bude i ukázka zajímavých svazků z Knihovny Muzea Brněnska.

Výstava Comestor, otec Tří králů (Šíření Comestorovy Historie scholastiky po českých zemích) se stěhuje do Olomouce.

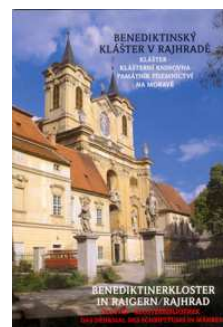
V prostorách Státního okresního archivu Olomouc (U Husova sboru 10, Olomouc) bude naše výstava představující významnou středověkou učebnici církevních dějin k vidění od 1. dubna do 31. května.

Z našich publikací

Věra Sládková – jeden příběh, jeden osud... Moravská spisovatelka druhé poloviny 20. století v dokumentech, svědectvích a nepublikovaných rukopisech. Připravili Vojen Drlík a Kateřina Vávrová.

Benediktinský klášter v Rajhradě. Prof. dr. Jiří Kroupa, CSc. se zabývá ve svém příspěvku stavebními dějinami a ikonografií kláštera, dlouholetý vedoucí oddělení starých tisků Moravské zemské knihovny dr. Jaroslav Vobr popisuje dějiny a vývoj klášterní knihovny benediktinů, dr. Vojen Drlík, vedoucí rajhradského Památníku písemnictví na Moravě rekapituluje činnost památníku a přibližuje stálou expozici věnovanou literatuře na Moravě v 19. a 20. století.

BABKY NA DIVOKO

I přesto, že pracuji v Památníku, nejsem náruživou čtenářkou. Pokud se mi však do rukou dostane kniha, která mne prvními stránkami vtáhne do děje, nedokážu se od ní odpoutat, dokud ji nepřečtu. Taková je kniha brněnské spisovatelky a cestovatelky Mileny Holcové *Babky na divoko*. Autorka nechává čtenáři nahlédnout do životů čtyř žen, které společně tráví dovolenou na jednom z řeckých ostrovů, kde jsou odkázány na pomoc jedna druhé. Právě překážky a dobrodružství spojené s cestováním na vlastní pěst napomohly k lepší komunikaci žen různých generací, v tomto případě matek s jejich dcerami. Díky vzpomínkám jednotlivých postav se čtenář seznamuje s jejich životními příběhy a má možnost sledovat, jak se hrdinky s traumaty z minulosti vypořádávají. Vnější komentátorem celého příběhu je cesta, která ožívá a svým hlasem promlouvá s jednou z hrdinek – je rádcem, kritikem, ale dokáže také pochválit a stává se přítelem. Celý příběh ukazuje, jak náročný vztah mezi matkou a dcerou může být, a zároveň podává návod, jakým způsobem se s problémy vypořádat. Kniha pojednává o vážném tématu, je však psaná vtipně a ještě dnes ve mně doznívají chvíle, kdy jsem se nad jednotlivými scénami výborně bavila.

Cestovatelské postřehy Mileny Holcové mne velmi zaujaly, proto si ráda přečtu i další její díla.

Holcová, Milena: Babky na divoko. Nakladatelství Šalvar, Brno 2002

Věra Vymazalová se stará o čistotu klášterních chodeb a expozic. Její úsměv na tváři, jímž ráno vítá kolegy, stejně jako voňavá káva, jejíž přípravou je rozmazluje, jsou zárukou příjemného začátku pracovního dne.

KNIOVNA MUZEA BRNĚNSKA

V minulých dnech dokončily knihovnice Památníku písemnictví na Moravě katalogizaci elektronického katalogu Knihovny Muzea Brněnska. Katalogizování začalo v září 2006, po zakoupení knihovnického systému Clavius v červnu téhož roku, a původně se počítalo se zpracováním 7 tisíc svazků. Postupem času počty knih neustále narůstaly, nákupy a také díky darům, a počet svazků se vyšplhal přibližně na číslo

15 600. Do tohoto počtu patří knihy z depozitáře knihovny v Rajhradě, dále knihy z příručních knihoven v jednotlivých pobočkách a tzv. regionální knihovna z Podhoráckého muzea v Předklášteří zaměřená na mapování oblasti Tišnovska – jeho historii, přírodní podmínky nebo významné rodáky. V centrální knihovně se nacházejí encyklopedie, slovníky, monografie zabývající se historií, literaturou, výtvarným uměním, památkovou péčí, numizmatikou, ale také zoologií, botanikou, geologií či politikou. Část fondu patří dílům moravských spisovatelů – Františka Halase, Vítězslava Nezvala, Čestmíra Jeřábka či S. K. Neumanna, zvláštní součástí je kolekce samizdatové literatury věnovaná panem Šabatou a také knihovna Muzejního spolku, která tvoří nejstarší část fondu. V knihovně má zastoupení i přes 500 titulů časopisů a sborníků muzeí či archivů, které ale netvoří souvislé řady. Nejstarší knihy pocházejí ze 17. století, avšak čtenář v seznamu nalezne i nejnovější produkci, protože knihovna je neustále doplňována.

Kromě práce na centrální knihovně se knihovnice zabývají i katalogizací sbírkových knihoven. V současnosti je zpracováno asi 1350 sbírkových knih z poboček Muzea Brněnska – Muzea ve Šlapanicích, Památníku Mohyla míru a Památníku písemnictví na Moravě. Jde o staré tisky i novější vydání, v případě Památníku písemnictví se zde nacházejí bibliofilie, knihy s podpisy či věnováním autorů, ale i např. nejruznější vydání básní Petra Bezruče.

V současné době byly zahájeny práce na zpracování Historické knihovny benediktinského opatství, kterou má Muzeum Brněnska pod svou správou, dokončení potrvá asi 15 let. Knihovnice také připravují některé výstavy Památníku (např. každoroční Listování), převážně zaměřené na rukopisy a staré tisky.

Lze říci, že od dubna 2009 je knižní fond Muzea Brněnska plně přístupný veřejnosti. Knihy a časopisy je možné najít v elektronickém katalogu na stránkách Muzea Brněnska a zde si je také objednat. Tituly lze prezenčně studovat v moderní badatelně Památníku písemnictví na Moravě v Rajhradě.

3 OTÁZKY pro

Hanu Pražákovou

Součástí pozůstalosti v Památníku jsou i dopisy mezi Vámi a Františkem Křelinou, z nichž jeden je věnován Vaší literární činnosti. Často se otec k Vašemu dílu vyjadřoval?

Táta byl šťastný, když jsem začala psát, a mou první knížkou Dárek pro Moniku byl, přiznám se, nadšen, a vedli jsme spolu dlouhé rozmluvy. Například mi radil, jak vytvořit postavy, aby byly věrohodné a životné – autor musí o své postavě vědět všechno, představit si ji v úplnosti a pak ji teprve kreslit – a v tom on byl mistr, uměl postavit figuru. Těch rad bylo hodně, ale do textu nezasahoval. Mé rukopisy četla rovněž maminka, češtinářka, ta objevila každou nesrovnalost, každou chybičku.

Při svém pobytu v Maďarsku jste se jistě seznámila s tamní literární scénou. Který ze současných maďarských autorů Vás nejvíce oslovil?

Rozhodně to byla Magda Szabóová. Už před Maďarskem jsem coby redaktorka literárně-dramatické redakce brněnského rozhlasu připravovala pořady z její tvorby. Byla mi

sympatická rovněž tím, že psala i pro mládež, její dívčí román Řekněte Žofince v českém překladu byl u nás hodně známý.

Čím dnes žije Hana Pražáková?

Tak trochu minulostí – od začátku prosince minulého roku a potom v lednu a v únoru letošního roku jsem se zabývala svým literárním archivem, vyťahovala jsem ze zásuvek a z knihovny své rukopisy, recenze vydaných knížek, korespondenci o rukopisech, nakladatelské smlouvy, také jsem si sama pro sebe evidovala všechny pořady, které jsem pro rozhlasové vysílání připravila, na řadu přišly i starší fotografie, na nichž jsou moji rodiče se svými literárními přáteli, zkrátka to bylo několik krabic, kterých se ujali dr. Vojen Drlík a Romana Macháčková a převezli je do Rajhradu. Ale tím to nekončí, pořád doma objevuju další zajímavé písemnosti. A přiznám se, že jsem si ve své literární minulosti začala trochu libovat, baví mě při prohlížení a vyhledávání dokumentů znovu procházet tu dlouhou dobu, co píšu – nejdříve s velkou vervou a elánem dětské knížky, pak spíš se slzami v očích memoárové romány, hlavně ten Nadějí tu žijem – a to je další věc, kterou žiju, připravuju totiž autorské čtení z tohoto románu, který vyšel v novém vydání; čtení se bude odehrávat v dubnu v Praze v PEN klubu. A pak se ještě hrozně těším na jaro, na ten zázrak jara, kdy se stromy zazelenají a kytičky rozkvetou.

Hana Pražáková po studiu na Karlově univerzitě – obor čeština a ukrajinština, pracovala jako redaktorka a překladatelka, v letech 1972–90 působila jako redaktorka literárně-dramatické redakce Československého rozhlasu v Brně. Několik let prožila v Budapešti, kde její manžel, historik a hungarista Richard Pražák, působil jako velvyslanec ČR.

Získali jsme

Sbírky Památníku jsou opět obohaceny, tentokrát díky daru spisovatelky Hany Pražákové. Autorka děl určených především dětem a mladým čtenářům nám věnovala velké množství materiálu, týkajícího se nejen její literární činnosti, ale i osobního života. Součástí daru je i část pozůstalosti jejího otce Františka Křeliny (korespondence, rukopisy, strojopisy, zápisníky, fotografie ad.), na něhož vzpomíná v jedné ze svých knih pro dospělé Nadějí tu žijem.

Paní Haně Pražákové děkujeme!

Básník a prozaik František Křelina se narodil 26. července 1903 v Podhradí u Jičína. Po skončení studií na učitelském ústavu v Jičíně (maturita 1922) se svému povolání učitele věnoval až do roku 1951, kdy byl z politických důvodů odsouzen společně mj. s Janem Zahradníčkem, Zdeňkem Kalistou a Josefem Knapem. Původně vyměřených dvanáct let zkrátila v květnu roku 1960 amnestie na let devět, plně rehabilitován byl však Křelina až v roce 1967. Před nástupem do penze pracoval čtyři roky jako dělník v pražském stavebním podniku. Zemřel náhle 25. října 1976.

František Křelina započal svoji spisovatelskou dráhu verši obracejícími se k rodnému kraji a řešícími niterný rozpor mezi pocitem vykořenění a vědomím silných svazků člověka a země. Jeho prózy se ve 30. letech zařadily mezi reprezentativní díla ruralismu (Hlas kořenů, Jalovčí stráně, Hlas na poušti). Sám Křelina v letech 1925-27 spoluredigoval v Turnově vydávaný literární časopis Sever a východ, na němž

spolupracovali také například Josef Knap a Václav Prokůpek. Jako literární kritik a fejetonista pravidelně přispíval do deníku Venkov.

*Paní Milena Kavenová přispěla svým darem, strojopisem básně s osobním věnováním autora spolu s průvodním dopisem, k dalšímu rozšíření pozůstalosti Ivana Sabinova.
Děkujeme!*

Vydává Muzeum Brněnska,
připravuje Památník písemnictví na Moravě
Klášter 1, 664 61 Rajhrad
tel. 547 229 136
e-mail: rajhrad@muzeumbrnenska.cz
www.muzeumbrnenska.cz/rajhrad.htm
Odpovědný redaktor: Vojen Drlík, redaktor: Romana Macháčková
Autoři textů: Věra Vymazalová, Petra Křivová, Romana Macháčková
Vychází desetkrát ročně, číslo 4, ročník 3.